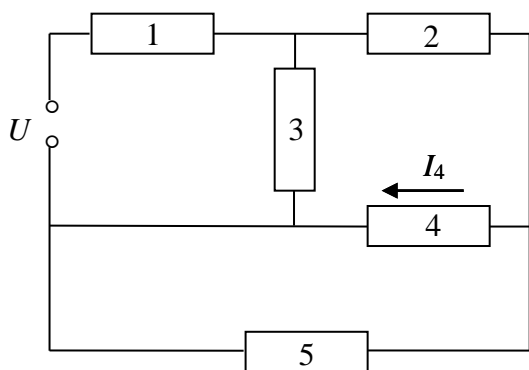

Министерство на образованието и науката
Национално есенно състезание по физика
25 – 27 ноември 2016 г., Велинград
Тема 10. клас

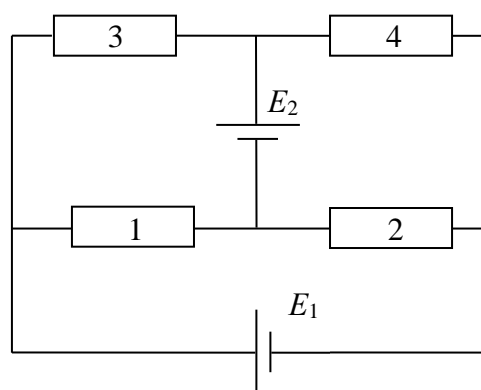
Задача 1. Електрически вериги

А. На фиг. 1А е показана схема на електрическа верига, в която резисторите са със съпротивления съответно $R_1 = R_2 = 2 \Omega$, $R_3 = 5 \Omega$, $R_4 = 40 \Omega$, $R_5 = 10 \Omega$. Токът през резистора 4 е $I_4 = 0,5 \text{ A}$.

- а) Начертайте еквивалентната схема на електрическата верига, в която ясно личи свързването (последователно или успоредно) на резисторите.
- б) Намерете еквивалентното съпротивление R на веригата.
- в) Определете напрежението U на източника.

фиг. 1А

фиг. 1Б

Б. На фиг. 1Б е показана схема на електрическа верига, включваща два източника на напрежение съответно с ЕДН E_1 и E_2 и четири резистора с еднакви съпротивления R . Намерете мощността на тока във всеки резистор.

Задача 2. Газ в цилиндър под подвижно бутало

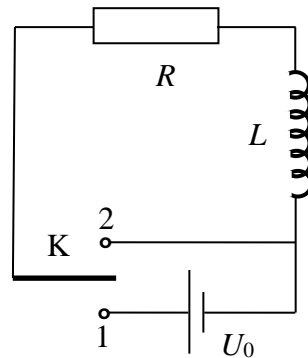
В топлоизолиран цилиндър под тежко подвижно бутало с маса M се намира идеален газ с температура T_0 . Буталото е на височина h_0 над основата на цилиндъра. Върху буталото допълнително се поставя тяло с маса M и газът в цилиндъра се свива. След като буталото остане неподвижно, допълнителното тяло се маха от подвижното бутало. То се издига нагоре и след известно време остава неподвижно.

- а) Намерете максималната температура T_m на газа.
- б) Определете крайната температура T на газа.
- в) Изразете крайната височина h на буталото над основата на цилиндъра чрез началната височина h_0 .

Вътрешната енергия на газа се дава с израза $U = (3/2)VT$, V е газовата константа.

Задача 3. Верига с индуктивност

На фиг. 2 е показана електрична верига с последователно свързани резистор със съпротивление R и намотка с индуктивност L . Ключът K се поставя в положение 1 и във веригата започва да тече електричен ток, който се променя с времето. След достатъчно дълъг интервал от време ключът K се премества в положение 2.

фиг. 2

а) Намерете тока I_0 във веригата непосредствено преди поставяне на ключа K в положение 2.

б) След преместване на ключа в положение 2 токът I във веригата се изменя с времето t . За малък интервал от време Δt токът I във веригата може да се приеме за постоянен. Изразете Δt чрез $|\Delta I|/I$.

в) Пресметнете приблизително времето $t_{1/2}$, за което токът във веригата намалява до $I_0/2$, като приемете че токът във веригата може да се замени с постоянен, чиято стойност е равна на средната стойност на тока за този интервал

$$\bar{I} = \frac{1}{2}(I_{\min} + I_{\max}).$$

г) Определете общото количество топлина Q , което се отделя в резистора, докато тече ток през резистора, когато ключът е в положение 2.

Всяка задача се оценява максимално с 10 точки.